

MEDISON

חדד

מרכז הלימודים

מרכז הלימודים

מרכז הלימודים

מרכז הלימודים

מדינת ישראל
משרד החינוך

מזן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת בבא מציעא דף צ"ז

ההוא גברא דשאל דוולא מחבריה, איתבר.
אתא לקמיה דרב פפא, אמר ליה: אייתי סהדי
דלא שנית ביה ואיפטר

דוולא - דלי

איתבר - נשבר

אייתי סהדי - הבא עדים

הסבר: אדם אחד שאל דלי מחברו, והדלי נשבר. בא לפני רב פפא, שאמר לו: הבא עדים שלא השתמשת בו באופן שונה מהרגיל, ותהיה פטור מתשלום, כי אם כלי שאול נשבר או מתקלקל תוך כדי השימוש הרגיל - השואל פטור

★ | מן ההסטוריה

מלחמת ששת הימים

מלחמת ששת הימים התנהלה בין ישראל למצרים, סוריה וירדן מכל"ו אייר עד ב' סיון תשכ"ז (1967). לאחר תקופת המתנה מתוחה, בה אימו מדינות ערב להשמיד את ישראל, נפתחה המלחמה בהתקפת פתע של חיל האוויר הישראלי שהצליחה להשמיד את רוב חילות האוויר של האויב. בכך זכתה ישראל ליתרון משמעותי, ובמהלך המלחמה הביסה את צבאות ערב וכבשה את יהודה, שומרון, רצועת עזה, ירושלים המזרחית, רמת הגולן וסיני, כשהיא מגדילה בכך את שטחה פי שלוש. הניצחון הגדול ושחרורם של חלקים נרחבים מארץ ישראל עוררו תחושת התלהבות גדולה בישראל

פריצת כוחות צה"ל אל העיר העתיקה בירושלים דרך שער האריות במלחמת ששת הימים (Wikipedia, שבתאי טל)

סדר נזיקין | מסכת בבא מציעא דפים צ"ה-ק"א
פרשת במדבר | כ"ה באייר - ב' בסיון תשפ"ד (2-8 ליוני 2024)

ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו

דף צ"ה: רבי יהודה בר אילעאי

התנאים רבי מאיר, רבי שמעון, רבי יוסי ורבי יהודה, הם תלמידי רבי עקיבא והם מוזכרים פעמים רבות במשניות. רבי יהודה הוא רבי יהודה בר אילעאי וכל פעם שנזכר במשנה או בגמרא רבי יהודה סתם בלא הזכרת שם האב, הכונה אליו. אביו, רבי אילעאי, היה גדול בתורה, וישנה אמרה מפורסמת שהתלמוד במסכת עירובין אומר בשמו: "בשלושה דברים אדם ניכר: בכוסו, ובכיסו ובכעסו". רבי יהודה נולד בעיר אושא שבגליל התחתון (בקרוב מקום לקרית אתא), והוא למד תורה מרבי טרפון ורבי עקיבא. הוא חי בתקופה שלאחר כישולן מרד בר-כוכבא ששמר נגד הרומאים. באותה תקופה גר קיסר רומא, אדרינוס, גרות קשות נגד היהודים; הוא רצה להשבית את לימוד התורה ולכן הוא אסר את הסמיכה לרבנות

דף צ"ו: רבי יהודה בן בבא

קיסר רומא, אדרינוס הורה: כל רב שייסמוך תלמיד להוראה - יהרג; כל חכם שייסמוך להוראה - יהרג; כל עיר שבה יסמכו להוראה - תחרב. רבי יהודה בן בבא החליט למסור את נפשו עבור הסמיכה. רבי יהודה בן בבא זימן חמישה חכמים לשדה מוחץ לעיר, באזור שבין שפרעם לאושא, ביניהם את רבי יהודה, סמך אותם והורה להם מיד לנוס לכל עבר. כשהרומאים הגיעו למקום הם מצאו בו רק את רבי יהודה בן בבא שלא היה יכול לברוח והם הרגו אותו. רבי יהודה בן בבא היה אחד מעשרה רבני מלכות. רבי יהודה בן בבא נהרג אומנם, אבל הוא הערים על הרומאים בכך שהם לא יכלו להחריב שום עיר שבה נסמך מורה הוראה, שהרי הוא סמך את חמשת החכמים מוחץ לעיר, וגם בעצתו הצליחו לברוח התלמידים שנסמכו להוראה.

דף צ"ז: "מתה מחמת מלאכה"

בביתו של נתנאל נשמעה דפיקה בדלת, היה זה השכן מקומה שניה, אביו של אלקנה, שבא לבקש את המקדחה בהשאלה דקות אחדות לאחר מכן נשמעו קולות קדיחה עולים מביתו של אלקנה, אבל אחרי כמה רגעים פסקו קולות הקדיחה. לפתע אלקנה הופיע בדלת וגידו מעטפה עם 450 ש"ח. הוא אמר לנתנאל: "אבא שלי אמר שיתתן את זה לאבא שלך, והוא גם מבקש סליחה. תוך כדי שהוא השתמש במקדחה נשרף המנוע ולכן הוא משלם לך 450 ש"ח - כמחיר המקדחה". נתנאל הביא את המעטפה לאביו, אבל הוא אמר לו: "החזר להם מיד את המעטפה, הם אינם חייבים לשלם לנו מאומה". נתנאל החזיר את המעטפה ופנה לאביו בתמיהה: "לפני כמה ימים למדתי איתך ששואל חוב אפילו אם אירע לו אונס, מדוע הם פטורים על המקדחה?". ענה לו אביו: "בעיקרון זה נכון, אבל דע לך שיש מקרה ששואל פטור: אם החפץ התקלקל מחמת השימוש שעברו הוא שאל את החפץ. פטור זה מכונה 'מתה מחמת מלאכה'."

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המניש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 19:08	כניסת שבת: 20:05
יציאת שבת: 20:26	יציאת שבת: 21:17
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:24	כניסת שבת: 21:00
יציאת שבת: 20:28	יציאת שבת: 22:45

על המפה |

העיר העתיקה בירושלים

העיר העתיקה בירושלים היא האזור העתיק של העיר. היא נבנתה בתקופה הכנענית, ודוד המלך הפך אותה לבירתו. בתחומה נמצא הר הבית, עליו עמדו בית המקדש הראשון והשני. העיר העתיקה מחולקת לארבעה רבעים - היהודי, המוסלמי, הארמני והנוצרי, ושמונה שערים נמצאים בחומותיה. היא נבנתה ונהרסה לסירוגין במשך אלפיים שנה, ונמצאים בה שרידים של מבנים רבים מתקופות קדומות. במלחמת העצמאות השתלטו הירדנים על העיר, אולם היא שוחררה מחדש בידי ישראל במלחמת ששת הימים. כיום גרים בעיר העתיקה כ-39,000 תושבים, מתוכם כ-3,000 יהודים.

העיר העתיקה בירושלים (Wikipedia, אני)

מתפללים

במרכז אחת השכונות בירושלים ניצב בניין שבמלחמת ששת הימים התנהל בו קרב קשה. מאז עברו 57 שנים וקבלן אחד שקנה את הבית מבעליו, רוצה להרוס אותו כדי להקים בו בניין מגורים גבוה. הדבר עורר ויכוח ציבורי גדול.

מצד שני:

חלק מהאנשים טענו שהיו המון בניינים שהיו בהם קרבות, ולא הגיוני להשאיר את כולם. צריך להתקדם ולבנות את ירושלים גם במחיר פגיעה בבתים כאלו או אחרים. יש מספיק אתרים ומקומות בירושלים שמספרים את סיפור המלחמה.

מצד אחד:

חלק מהאנשים אמרו שמכיוון שהתנהל בבניין הזה קרב ואף נפלו בו חיילים, אסור להרוס את הבניין כי זה יפגע במורשת של מלחמת ששת הימים והקרבות. עם צריך לשמור על העבר ועל סיפורי הגבורה והמורשת שלו.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

בית ספר לשון לימודים, עפרה

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

המושג השבועי

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

הכותל הקטן

'הכותל הקטן' הוא חלק מהכותל המערבי של הר הבית, והוא בעצם ההמשך של הכותל המערבי לכיוון צפון. 'הכותל הקטן' נמצא 175 מ' צפונית לרחבת הכותל המערבי, קרוב יותר למקום בו עמד קודש הקודשים. יש בו שער ברזל שדרכו ניתן לראות את הר הבית. מכיוון שהוא המקום הקרוב ביותר להר הבית רבים נוהגים להתפלל בכותל הקטן.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
התלמו חתימה	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם איבני שרה	-3760 בריאת העולם

התאחדות אגודת ישראל

י"ג.ט"ז
 וְאֵת מִצְרַיִם וְאֵת אֲרָצוֹת מִצְרַיִם
 וְאֵת אֲרָצוֹת מִצְרַיִם וְאֵת אֲרָצוֹת מִצְרַיִם
 וְאֵת אֲרָצוֹת מִצְרַיִם וְאֵת אֲרָצוֹת מִצְרַיִם
 וְאֵת אֲרָצוֹת מִצְרַיִם וְאֵת אֲרָצוֹת מִצְרַיִם
 וְאֵת אֲרָצוֹת מִצְרַיִם וְאֵת אֲרָצוֹת מִצְרַיִם
 וְאֵת אֲרָצוֹת מִצְרַיִם וְאֵת אֲרָצוֹת מִצְרַיִם

- התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
- 1 מי הדמות היושבת בג'יפ עם ספר תורה והשופר?
 - 2 באילו תפקידים רבניים היא שימשה?
 - 3 באיזה תאריך התרחש האירוע המצויר כאן?
 - 4 אילו מקומות מצוירים כאן וכיצד הם קשורים לדמות?

השנה אנו מציינים

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

למדו את המושגים המודגשים בעלון ותוכלו להשתתף בחידונים ופעילויות במשך השנה.

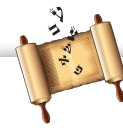

מי אני? | 🧑

1. נולד בפולין ושם משפחתו המקורי היה גורונצ'יק.
2. היה הרב הצבאי הראשי הראשון בצה"ל, הרב הראשי לתל אביב והרב הראשי לישראל.
3. במלחמת ששת הימים השתתף בשחרור הר הבית, קבר רחל ומערת המכפלה.
4. את ספרו הראשון כתב בגיל 16 וזכה להסכמת הרב קוק.

ט"ז.ט"ז

5780	5778	5727	5708	5707	5699	5657	5323	5260	5258	4900	4800	4650	4260
ה'תש"פ	ה'תשע"ח	ה'תשכ"ז	ה'תש"ח	ה'תש"ז	ה'תשצ"ט	ה'תר"ץ	ה'רמ"ח	ה'תש"ל	ה'תש"ח	ה'תש"ל	ה'תש"ל	ה'תש"ל	ה'תש"ל
2019	2017	1969	1967	1948	1947	1939	1897	1500	1492	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים
שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	70 שנה למדינה	הרב אריה לויין	מלחמת ששת הימים	הקמת המדינה	מלחמת העצמאות	שואה	הרב רבי יוסף קארו	העת החדשה	גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

התורה מדגישה כי בסדר בו חנו בני ישראל במדבר - ככה הם גם הלכו במסעותיהם: "כאשר יחנו כן יסעו".

ניתן לחשוב כי מדובר כאן רק בתיאור טכני או עובדתי, אולם נראה כי יש כאן אמירה משמעותית ועמוקה.

החניה מסמלת את הסדר הרגיל של האדם, שנמצא במקומו, בשלווה ובנחת. הנסיעה, לעומת זאת, היא היציאה מהרגל והסדר, היא התנועה אל הלא נודע שטמון באופן טבעי בעצם ההליכה בדרך. החידוש הגדול שמחדשת התורה הוא שהתנהלותם הישירה של בני ישראל לא הייתה רק בסביבה הטבעית, המוכרת והרגילה, אלא גם ביציאה ממקום הנוחות - בנסיעה - גם שם הם שמרו והתנהגו כיאה לבני ישראל - "כאשר יחנו כן יסעו".

ג אלא בדרוזה. אמר רב
שהותר שכת בנימין לכוז
גראל נשבע במצפה לאמר
לנשים אך למשפחת מט אביהם תהינה
(במדבר לו, ו) ולמדו שדבר זה
לא יהא נוהג אלא בדרו זה של חלוקת
הארץ לנחלות בראשונה. אבל לאחר מכן
אין אחרונות חוששים עוד, ויכולות
התחלקו בזה. וכיום שהותרו
לנשים אף למשפחת מט אביהם תהינה

דף צ"ח: אחריות המשאיל והשואל

שואל חפץ חייב לשלם את ערכו גם אם החפץ נשבר או אבד באונס. לפיכך, השואל פרה ומתה - חייב בתשלומים. כמוכך, כל זאת רק לאחר שהפרה הגיעה לידי השואל, אבל אם השואל רק הסכים להשאיל לו את הפרה והפרה מתה בבית המשאיל - השואל אינו חייב מאומה. המשנה בדרך עוסקת בפרה שמתה אחרי שיצאה מבית המשאיל אבל לידי השואל עוד לא הגיעה. למשל, המשאיל מסר את הפרה לידי הבן שלו או לידי הבן של השואל, כדי שייבאנה אל בית השואל, והפרה מתה בדרך. מה הדין? המשנה אומרת שהדבר תלוי: אם השואל אמר למשאיל "שלח את הפרה ביד בני" - הרי זה כבר נחשב שהוא שאל אותה, ומאותו רגע הוא אחראי עליה ואם היא מתה בדרך הוא מתחייב. אבל אם הוא לא אמר לו כך, הוא אינו נחשב שואל עד שתגיע הפרה לידי.

דף צ"ט: מחירה של חבית היין שנשברה

מעשה בחנני ששכר סבלים לשאת לו חביות יין, והסבלים לא נזהרו ושטמו את אחת החביות ושברה. הסבלים הסכימו לשלם את מחיר החבית, 4 זוז. ברם, החנני אמר: בעצם הפסדתם לי 5 זוז מפני שביום השוק המחיר עולה והייתי יכול למכור את החבית ב-5 זוז, בבקשה שלמו לי 5 זוז. מה הדין? האם עליהם לשלם 4 כמחיר החבית בכל ימות השנה, או 5 כמחיר החבית ביום השוק? רבא אומר: אם החבית נשברה עוד לפני יום השוק, החנני צודק ועליהם לשלם לו 5 זוז שזהו הסכום שהם הפסידו לו. אבל, אם לאחר יום השוק התברר שהחנני לא הצליח למכור את כל החביות שברשותו, עליהם לשלם לו 4 בלבד, כי במקרה זה הם לא גרמו לו הפסד של 5 זוז.

דף ק': גלגול שבועה

מתי מתחייבים שבועה? נניח שראובן בא לבית דין ואומר: "שמעון חייב לי כסף". קוראים לשמעון והוא אומר: "לא נכון, אינני חייב". מה עושים? הדינים אומרים לראובן: לפי דין התורה, אם אין לך הוכחה ששמעון חייב לך, הוא לא ישלם לך מאומה, והוא אפילו לא צריך להישבע על כך. אבל, יש פעמים שהתורה קבעה ששמעון צריך להישבע שהוא לא חייב כסף, כגון: "שבועות השומרים" ו"שבועת מודה במקצת" עליהן למדנו כבר. מהו "גלגול שבועה"? אחר ששמעון כבר חייב להישבע לראובן על השעון, יכול ראובן לומר לו: שמע, הזכר אתה שפעם תבעתי שאתה חייב לי כסף ואמרת שאינך חייב? עכשיו אני רוצה שתישבע לי גם על הכסף ההוא. בכך ראובן "גלגל" שבועה נוספת באמצעות השבועה שכבר קיימת. בדרך זה התלמוד מחדש שאפשר לגלגל שבועה אפילו אם הטענה השנייה שראובן תובע ממנו היא על קרקע. למה יש בכך יותר חידוש? מפני שיש כלל הקובע שהתורה אינה מחייבת שבועה על טענות של קרקעות, אלא על טענות של מיטלטלין בלבד. אף על פי כן אפשר לגלגל שבועה על קרקעות.

דף ק"א: שדה בארץ ישראל השיך לנוכרי

מדין תורה רק תבואת ארץ ישראל חייבת בתרומות ומעשרות, אך תבואת חוץ לארץ - פטורה. חז"ל תיקנו שגם במקומות מסוימים הסמוכים לארץ ישראל יפרישו תרומות ומעשרות. נוכרי פטור, כמוכך, ממצוות תרומה ומעשר. מה דינה של תבואה שגדלה בשדה של נוכרי בארץ ישראל ויהודי רוצה לאכול ממנה? האם עליו להפריש תרומות ומעשרות? ובכך, בדרך זה לומדים מחלוקת אמוראים האם שדה בארץ ישראל ששיך לנוכרי מחייב בתרומות ומעשרות. יש אמוראים שאומרים: "יש הקנין לנוכרי בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר". כלומר: הקנין של הנוכרי בשדה מפקיע ממנו את חייב תרומות ומעשרות. יש אמוראים שאומרים: "אין הקנין לנוכרי בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר" - הקנין של הנוכרי אינו מפקיע חייב תרומות ומעשרות.

חידה!

זהו את המילה האחת שעונה לכל ההגדרות הבאות:

1. נמצאת בשמן של שלוש מסכות.
2. שם אביו של רבי יהודה.
3. כינוי לצדיק עושה מופתים.
4. "שער" בארמית.

אצט: יטולטול

שאלות השבוע???

1. באילו שלושה דברים אדם ניכר?
2. מדוע הרגו הרומאים את רבי יהודה בן בבא?
3. באיזה מקרה שואל פטור מלשלם על חפץ שנשבר?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון